

FEDERICO GARCIA LORCA

PUBLIKA

(EL PUBLICO)

1931

Iš ispanų kalbos vertė

VLADAS PETRAUSKAS

Vertimą redagavo ir išvertė Pamišusio piemens monologą

Aurelijus Katkevičius

Vertimas darytas apie 1993, redakcija ir praleistos vietos- 2010

Federico Garcia Lorca EL PUBLICO

VEIKĖJAI

Režisierius	Balerinos drabužis/kaukė
Tarnas	Išprotėjęs ganytojas(piemuo)
Pirmas baltas arklys	Raudonas nuogalius
Antras baltas arklys	Sanitaras
Trečias baltas arklys	Pirmas studentas
Ketvirtas baltas arklys	Antras studentas
Pirmas vyras	Trečias studentas
Antras vyras	Ketvirtas studentas
Trečias vyras	Penktas studentas
Arlekinas Režisierius	Pirma dama
Moteris su pižama	Antra dama
Elena	Trečia dama
Žmogystė su vynuogienojais	Ketvirta dama
Žmogystė su varpeliais	Vyrukas
Vaikas	Pirmas vagis
Imperatorius	Antras vagis
Centurionas	Sufleris
Džuljeta	Fokusininkas
Juodas arklys	Ponia
Arlekino drabužis/kaukė	

PIRMAS PAVEIKSLAS

(Režisieriaus kabinetas. Režisierius sėdi. Vilki fraku. Dekoracijos žydros. Sienoje didelis rankos atspaudas. Languose rentgenogramos.)

TARNAS. Pone!

REŽISIERIUS. Ko?

TARNAS. Publika laukia.

REŽISIERIUS. Tegul užeina.

(Jeina keturi Balti Arkliai.)

REŽISIERIUS. Ko pageidaujat? *(Arkliai pučia trimitus.)* Sutikčiau, jei turėčiau kvapo. Mano teatras visada bus po atviru dangumi. Bet Fortūna mane visai apleido. Jei nebūtų – apnuodyčiau tyrą orą. Man tereikia tik švirkšto, kuriuo nukrapštoma pluta nuo užsitraukusios žaizdos. Gana! Lauk! Lauk iš mano namų, arkliai! *(/ šalį)* Juk jau išrasta lova miegot su arkliais. *(Verkia)* Mieli arkliukai!

ARKLIAI. Už tris šimtus pesetų, už du šimtus pesetų, už dubenėlį sriubos, už tuščią kvepalų buteliuką, už tavo seiles, už tavo nagų nuokarpas.

REŽISIERIUS. Lauk! Lauk! Lauk! *(Skambina skambučiu)*

ARKLIAI. Jokiu būdu! Anksčiau, kai buvom trejų metų, tau dvokdavo kojos. Laukdavom tavęs tupykloj, laukdavom už durų, o paskui užtvindydavom tavo lovą ašaromis. *(Jeina Tarnas)*

REŽISIERIUS. Duokš botagą!

ARKLIAI. O tavo batai būdavo sušutę nuo prakaito, bet mums būdavo nesunku suvokti, jog mėnulis niekuo nesiskiria nuo supuvusių obuolių žolėje.

REŽISIERIUS *(Tarnui).* Atidaryk duris! Atidaryk!

ARKLIAI. Ne, ne, ne! Negražu! Tu visas apžėlęs ir grauži sienų tinką, nors tau jis nepriklauso.

(Arkliai iškelia ilgus auksinius trimitus ir lėtai šoka pagal trimitų muziką.)

ARKLYS 1. Negražu!

ARKLIAI 2, 3 ir 4. ŽUGRANE!

ARKLYS 1. Negražu!

ARKLIAI 2, 3 ir 4. Žugrane!

REŽISIERIUS (*Tarnui*). Atidaryk. (*Tarnas atidaro duris*) Teatras po atviru dangumi! Lauk! Greičiau! Teatras po atviru dangumi! Lauk iš čia! (*Arkliai išeina*)

REŽISIERIUS. (*Tarnui*). Na?

(Režisierius atsisėda prie stalo. Tarnas išeina, bet tuoj sugrįžta)

TARNAS. Pone!

REŽISIERIUS. Ko?

TARNAS. Publika.

REŽISIERIUS. Tegul užaina.

(Režisierius nusiima šviesų peruką, užsideda juodą. Įeina Trys Vyrai, visi kaip vienas vienodais frakais. Visi juodomis barzdomis)

1 VYRAS. Jūs būsite teatro po atviru dangumi režisierius?

REŽISIERIUS. Jūsų paslaugomis.

1 VYRAS. Sveikiname! Jūsų paskutinis spektaklis nuostabus.

REŽISIERIUS. Ačiū.

3 VYRAS. Be galo originalus.

1 VYRAS. O koks puikus pavadinimas! Romeo ir Džuljeta.

REŽISIERIUS. Įsimylėję vyriškis ir moteris.

1 VYRAS. Romeo gali būti paukštis, o Džuljeta – akmuo. Romeo gali būti druskos kruopelė, o Džuljeta – žemėlapis.

REŽISIERIUS. Ir vis tiek juodu bus Romeo ir Džuljeta.

1 VYRAS. Ir bus įsimylėjeliai. Ar jūs įsitikinęs, kad juodu įsimylėję?

REŽISIERIUS. Klausykit... Juk nestovėjau prie kojų...

1 VYRAS. Gana! Gana! Jūs pats išsiduodat.

2 VYRAS. (*1 Vyriui*). Būk atsargesnis. Pats esi kaltas. Ko varstai teatrų duris? Gali kreiptis į mišką, ir tas pakuždės savo išmintį tau į ausis. O eiti į teatrą!

1 VYRAS. Kaip tik į teatrus ir reikia eiti! Kaip tik teatruose...

3 VYRAS. ...sužinai visą tiesą apie kapus.

2 VYRAS. Kapai su duju žibintais, reklamomis, ilgomis krėslų eilėmis..

REŽISIERIUS. (*Drebėdamas*) Ponai...

1 VYRAS. Taip, taip. Teatro po atviru dangumi režisierius, "Romeo ir Džuljetos" autorius.

2 VYRAS. O kaip myžo Romeo, pone Režisieriau? Argi negražu žiūrėti, kaip myža Romeo? Kiek kartų dėjosi šokąs nuo bokšto, trokšdamas užsiskliausti savo kančių komedijoje? Kas darėsi, pone Režisieriau... kai nieko nesidarė? Na, o kapas? Kodėl, po šimts, nenuleidot kopėčių nuo kapo? Juk matėt, kaip angelas nusineša Romeo daiktą, mainais palikęs jam kitą, savąjį, labiausiai jam tinkantį. Jei pareikščiau, kad pagrindinis veikėjas buvo nuodinga gėlė, o ką jūs pasakytumėt? Atsakykit!

REŽISIERIUS. Ponai, juk ne tai svarbu!

1 VYRAS. (*Pertraukia jį*). O kas gi svarbu? Mums reikės palaidoti teatrą, nes visi bailiai. Ir man reikės nusišauti.

2 VYRAS. Gonsalai!

1 VYRAS. (*Lėtai*). Man reikės nusišauti, kad teatras iš tikrųjų prasidėtų. Teatras po smėliu.

REŽISIERIUS. Gonsalai...

1 VYRAS. Ką? (*Pauzė*)

REŽISIERIUS. (*Susijaudinęs*). Kad negaliu. Viskas nueis skradžiai. Tai būtų tas pats, lyg palikti savo vaikus akus, o tada... o ką darysiu su publika? Ką darysiu su publika, jei nupjausiu scenos ramsčius? Ateis kaukė ir mane prarys. Kartą esu matęs, kaip kaukė prarijo žmogų... Stipriausi miesto vaikinai kimšo jam užpakalin gniūžtes senų laikraščių, atkišę kruvinas ietis, o Amerikoje vieną vaikiną kaukė pakorė, užmezgusi ant kaklo kilpą iš jo paties žarnų.

1 VYRAS. Nuostabu!

2 VYRAS. Kodėl nesakot to nuo scenos?

3 VYRAS. Puiki pradžia pjesei.

REŽISIERIUS. Gal veikia pabaiga.

3 VYRAS. Baimės nulemta pabaiga.

REŽISIERIUS. Aišku, pone. Bet nemanau, kad galite nusimesti kaukę scenoje..

1 VYRAS. O kodėl ne?

REŽISIERIUS. O kaip moralas? O žiūrovų skrandžiai?

1 VYRAS. Būna žmonių, kurie susivemia pamatę, kaip išsiverčia aštuonkojis, o būna tokių, kurie perbala išgirdę iš tikrųjų tariant žodį „vėžys“, betgi jūs žinote, jog yra visiems priimtinos raiškos

priemonės, kaip skardinė, ar truputis gipso, ar žavi beždžionikė, ar blogiausiu atveju kartonas. *(Atsistoja)*. Jūs norite mus apgauti. Apgauti, kad viskas eitų toliau sena vėže ir kad negalėtume pagelbėti mirusiems. Jūs kaltas, kad mūsų prikrito į keturis tūkstančius taurių oranžado, kurias buvau paruošęs. Ir man vėl reiks pradėti rauti šaknis.

REŽISIERIUS. *(Atsistoja)*. Aš neturiu nieko prieš, ponai. O ko gi jūs norit iš manęs? Gal atnešėt naują kūrinį?

1 VYRAS. Argi, jūsų manymu, tai ne tas pats naujausias kūrinys – visi mes juodomis barzdomis... ir jūs?

REŽISIERIUS. Ir aš?..

1 VYRAS. Taip... jūs.

2 VYRAS. Gonsalai!

1 VYRAS *(2 Vyrai, bet žiūrėdamas į Režisierių)*. Aš jį pažįstu ir, man regis, esu matęs, kaip vieną rytą jis įkišo triušį, tikrą greitumo stebuklą, į mažytį portfeliuką. O kitą kartą mačiau, kaip užsikišo už ausų dvi rožes, kai tik ėmė skirti plaukus per vidurį. *(Režisieriui)* Tu mane pažįsti?

REŽISIERIUS. Ne, tai ne siužetas. Dėl Dievo! *(Šaukia)* Elena! Elena! *(Bėga prie durų)*.

1 VYRAS. Bet aš trūks pliūš padarysiu tave savo pjesės veikėju, nori ar nenori. Tu mane taip nukankinai! Greičiau! Širmą! *(3 Vyras traukia širmą ir pastato vidury scenos)*.

REŽISIERIUS *(verkia)*. Juk mane matys publika. Žuvęs mano teatras. Pastačiau pačias geriausias sezono dramas, o štai dabar...

(Skardi Arklių trimitai. 1 Vyras eina į scenos gilumą ir atidaro duris).

1 VYRAS. Eikit čionai, pas mus. Dalyvausit dramoje. Visi dalyvaus *(Režisieriui)* O tu eik už širmos.

(2 ir 3 Vyrai stumia Režisierių. Jis eina už širmos, o iš kito pusės pasirodo vaikinai balto atlaso apdaru su balta klostyta apykakle. Tai tikriausiai aktorė. Nešasi mažytę juodą gitarą)

1 VYRAS. Enrike! Enrike! *(užsidengia veidą rankomis)*

2 VYRAS. Neversk manęs eiti už širmos. Duok man ramybę. Gonsalai!

REŽISIERIUS *(abejingai brazgina stygas)*. Gonsalai, noriu tave apspjaudyti. Apspjaudyti ir žirklutėmis sukarpyti tavo fraką. Duokš šilkinių siūlų ir adatą. Man nepatinka tatuiruotės, bet aš tave išsiuvinėsiu šilkiniais siūlais.

3 VYRAS. *(Arkliams)*. Sėskitės kur norit.

1 VYRAS *(verkia)*. Enrike! Enrike!

REŽISIERIUS. Išsiuvinėsiu tavo kūną ir pažiūrėsiu, kaip tu nuogas miegi ant stogo. Kiek pinigų turi kišenėje? Sudegink juos! (*1 Vyras btūkšteli degtuką ir padega banknotus*) Niekad nesu matęs, kaip ugnis ryja pinigus. Neturi daugiau pinigų? Koks tu skurdžius, Gonsalai! O kur mano lūpų dažai? Neturi? Kaip gaila!

2 VYRAS (*droviai*). Aš turiu. (*Išsitraukia lūpų dažus iš po barzdos ir paduoda Režisieriui*)

REŽISIERIUS. Ačiū. Betgi... betgi ir tu čia stovi? Marš už širmos! Ir tu marš už širmos! Ir tu tai pakenti, Gonsalai?

(Režisierius šiurkščiai passtumia 2 Vyrą ir iš kitos pusės pasirodo moteris juodomis pižaminėmis kelnėmis ir aguonų vainiku ant galvos. Rankoje laiko lornetą su šviesiais ūsais, kuriuos vykstant spektakliui kartais prisidės prie lūpų)

2 VYRAS (*sausai*). Duokš lūpų dažus.

REŽISIERIUS. Cha cha cha! Ak, Maksimiliana, Bavarijos imperatoriene! Ak paleistuve!

2 VYRAS (*Prisideda ūsus prie lūpų*). Patarčiau truputį patylėti.

REŽISIERIUS. Ak, paleistuve. Elena! Elena!

1 VYRAS (*garsiai*). Nešauk Elenos!

REŽISIERIUS. Kodėl? Ji mane labai mylėjo, kai mano teatras buvo po atviru dangumi. Elena!

(Iš kairės pusės pasirodo Elena. Vilki graikiškais rūbais. Antakiai žydri, plaukai žili, kojos gipsinės. Iš priekio drabužis visišškai atviras, matyti šlaunys, aptepmtos rausvais gandijais. 2 Vyras atsisitoja laikydamas prie lūpų ūsus.)

ELENA. Ir vėl iš pradžių?

REŽISIERIUS. Ir vėl.

3 VYRAS. Ko pasirodei, Elena? Ko pasirodei, jei manęs nebemyli?

ELENA. O kas tau sakė, kad nebemyliu? Sakyk, kodėl tu mane šitaip myli? Išbučiuosiu tau kojas, jei mane nubausi ir eisi su kitomis moterimis. Bet tu dievini tik mane vieną. Laikas baigti.

REŽISIERIUS (*3 Vyru*). O aš? Ar manęs nebeprisimeni? Nebeprisimeni kaip nusilaužiau nagus? Negi būčiau mylėjęs kitas moteris, o tavęs – ne? Kodėl šaukiau Eleną? Kodėl tave šaukiau, kankintoja mano?

ELENA (*3 Vyru*). Eik su juo. Neslėpk, pasakyk man visą tiesą. Man nerūpi, kad buvai girtas ir kad nori pasiteisinti, betgi tu jį bučiavai ir miegojai su juo vienoje lovoje.

3 VYRAS. Elena! (*Greit eina už širmos ir pasirodo jau be barzdos, baltutėliu veidu ir su botagu rankoje. Mūvi apyranke, padabintą auksiniais vinukais.*)

3 VYRAS (*čaižydamas Režisierių*). Tu amžinai nenulaikai liežuvio, amžinai meluoji, pribaigsiu tave be jokio gailėsčio.

ARKLIAI. Pasigailėk! Pasigailėk!

ELENA. Gali mušti jį šimtus metų, aš niekad tavimi netikėsiu. (*3 Vyras eina prie Elenos, nutveria ją už riešų*) Gali šitaip šimtus metų laužyti man pirštus, nepriversi manęs sudejuoti.

3 VYRAS. Pažiūrėsim, kas paims viršų!

ELENA. Aš, tikrai aš.

(Pasirodo Tarnas)

ELENA (*eidama prie Tarno*). Tuoj pat išsivesk mane! Išsivesk! (*Tarnas eina už širmos ir vėl pasirodo nepasikeitęs*) Išsivesk! Toli toli! (*Tarnas ima ją ant rankų*)

REŽISIERIUS. Pradedam.

1 VYRAS. Kada tik nori.

ARKLIAI. Pasigailėk! Pasigailėk!

(Arkliai trimituoja dideliais trimitais.

Iš lėto leidžiasi uždanga.

Personažai sustatyti savo vietose)

ANTRAS PAVEIKSLAS

ROMĖNŲ GRIUVĖSIAI

*(Ant kapitelio sėdi žmogystė, ištisai aspidengusi vynuogienojais raudonais lapais, ir pučia fleitą.
Kita žmogystė, ištisai aspikarsčiusi auksiniais varpeliais, šoka vidury scenos)*

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. O jeigu aš pasiversčiau debesiu?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Aš pasiversčiau akimi.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. O jeigu aš pasiversčiau šūdu?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Aš pasiversčiau muse.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. O jeigu aš pasiversčiau obuoliu?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Aš pasiversčiau bučiniu.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. O jeigu aš pasiversčiau krūtine?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Aš pasiversčiau balta drobule.

BALSAS *(Sarkastiškai).* Bravo!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. O jeigu aš pasiversčiau mėnulžuve?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Aš pasiversčiau peiliu.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. *(Nustoja šokti).* Sakyk, kodėl? Kodėl tu mane kankini? Jei myli mane, kodėl neini su manim ten, kur tave vedوسي? Jeigu aš pasiversiu mėnulžuve, tu pasiverstum jūros banga arba dumbliu, arba jei nori, kuo nors toli... nes nenori manęs bučiuoti, pasiverstum mėnulio pilnatim. Bet kad pasiverstum peiliu! Tau malonu neleisti man šokti, o juk tiktai šokdamas galiu tave mylėti.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Kai vaikščioji aplink lovą ir kitus daiktus namuose, einu tau iš paskos, bet niekad neisiu ten, kur toks įžvalgus ketini mane nuvesti. Jei tu pasiverstum mėnulžuve, aš tave perskroščiau peiliu, nes esu žmogus, esu tik žmogus, ir gana, esu vyras, tikresnis už Adomą, ir noriu, kad ir tu būtum labiau vyras nei aš. Toks vyras, kad nesušlamėtų lapai, tau einant pro šalį. Betgi tu nesi vyras. Jei neturėčiau štai šitos fleitos, tu paspruktum pas pilnatį, aptiškusių moters krauju ir apsidangščiusią nėriniais.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. *(Nedrąsiai).* O jeigu aš pasiversčiau skruzdėle?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. *(Energingai).* Aš pasiversčiau žeme.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS *(garsiau).* O jeigu aš pasiversčiau žeme?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS (*silpniau*). Aš pasiversčiau vandeniu.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS (*virpėdamas*). O jeigu aš pasiversčiau vandeniu?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS (*saldamas*). Aš pasiversčiau mėnulžuve.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS (*drebėdamas*). O jeigu aš pasiversčiau mėnulžuve?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS (*atsitiesia*). Aš pasiversčiau peiliu. Aštriu peiliu galėstu keturis ilgus pavasarius.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Veskis mane maudyklėn ir nuskandinki. Tik šitaip galėsi pamatyti mane nuogą. Tu manai, aš bijau kraujo? Aš mokėsiu tave sutramdyti. Tu manai, aš tavęs nepažįstu? Taip sutramdysiu tave, jog kai pasakysiu: "O jeigu aš pasiversčiau mėnulžuve?", tu man atsakysi: "Aš pasiversčiau ikrais".

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Paimk kirvį ir nukapok man kojas. Tegul sulekia visi griuvėsių vabzdžiai, o tu eik sau, nes aš tave niekinu. Norėčiau, kad tu amžinai užsičiauptum. Spjau nu j tave.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Tu to nori? Sudie. Aš ramus. Griuvėsiuose susirasiu meilę, ir kuo toliau eisiu, tuo daugiau meilės rasiu.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS (*sunerimęs*). Kur eini? Kur eini?

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Nenori, kad nueičiau?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS (*silpnu balsu*). Ne, neik. O jeigu aš pasiversčiau smiltele?

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Aš pasiversčiau botagu.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. O jeigu aš pasiversčiau ikrais?

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Aš pasiversčiau kitu botagu. Botagu, suvytu iš gitaros stygų.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Neplak manęs!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Botagu, suvytu iš laivavirvių.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Memušk man per pilvą!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Botagu, nuvytu iš orchidėjų stambų.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Liaukis, išmuši man akis!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Ir išmušiu, nes tu nesi vyras. O aš esu tikras vyras. Vyras, kaip reikiant, toks vyras, jog alpstu, kai pabunda medžiotojai. Toks vyras, kad man užgelia dantis, kai pamatau ką nulaužiant nors ir menkiausią šakelę. Milžinas. Toks milžinas, jog galiu išsiuvinėti rožę naujagimio naguose.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Baisėdamasis griuvėsių baltumu, laukiu nakties, kada galėsiu šliaužioti prie tavo kojų.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Ne, ne! Kodėl man tai sakai? Tik tau priklauso priversti mane šliaužioti prie tavo kojų. Argi ne tu esi vyras? Pats tikriausias vyras, tikresnis už patį Adomą?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS (*virsta žemėn*). Aiaiai!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS (*prieina ir tyliai sako*). O jeigu aš pasiversčiau kapiteliu?

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Vargas man, vargas!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Tu pasiverstum kapitelio šešėliu, ir tiek. O paskui į mano lovą ateis Elena. Elena, širdede! O tu tuo metu tysosi po priegalvais, paplukęs prakaitu, ne savo prakaitu, bet vėžikų, kūrikų ir chirurgų, operuojančių vėžį. Tuomet aš pasiversiu mėnulžuve, o tu būsi niekas, pudrinė einanti iš rankų į rankas.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Aiaiai!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Ir vėl? Ir vėl tu virkauji? Turbūt man reiks nualpti, kad subėgtų valstiečiai. Turbūt man reikės pašaukti _milžinų negrų, kurie, dieną naktį semdami upių dumblą, kraujuoja susižeidę į aštrius lyg peiliai meldus. Kelk nuo žemės, baily! Vakar buvau pas kalvį ir užsisakiau grandinę. Niekur neik! Taigi grandinę ir visą naktį verkiau, nes man gėlė riešus ir kulkšnis, nors ir nebuvo užsidėjęs grandinės. (*Žmogystė su vynuogienojais pučia fleitą*) Ką darai? (*Vėl dejuoja fleita*) Žinau, ko tu nori, bet man laikas bėgti.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS (*stojasi*). Bėk, jeigu nori.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Aš apsiginsiu žolėmis.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Tai ginkis. (*Pučia fleitą. Nuo stogo nukrenta vaikas, vilkintis raudonomis grandijomis*)

VAIKAS. Imperatorius! Imperatorius! Imperatorius!

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Imperatorius.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Aš atliksiu tavo vaidmenį. Nesirodyk. Kitaip neteksiu gyvybės.

VAIKAS. Imperatorius! Imperatorius! Imperatorius!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Viskas čia buvo tik žaidimas. Mudu žaidėme. Dabar aš patarnausiu Imperatoriui, kalbėdamas tavo balsu. Gali atsigulti už štai šito didelio kapitelio. Tau niekad to nesu sakęs. Štai ten yra karvė, kuri gamina valgį kareiviams.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Imperatorius! Mudu žuvę! Tu nutraukei voratinklio giją, ir aš jaučiu, kaip mano didelės kojos traukiasi, mažėja, darosi pasišlykštėtinos.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Gal nori arbatos? Kurgi šituose griuvėsiuose galima gauti kokio karštymo?

VAIKAS (*ant žemės*). Imperatorius! Imperatorius! Imperatorius!

(Skardi trimitas, ir pasirodo romėnų Imperatorius. Su juo eina centurionas pilku veidu ir geltona tunika. Iš paskos eina keturi Arkliai su trimitais. Vaikas žengia prie Imperatoriaus. Tas ima jį ant rankų ir dingsta tarp kapitelių)

CENTURIONAS. Imperatorius ieško žmogaus.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS ir ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Tas žmogus esu aš.

CENTURIONAS. Katras?

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS ir ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Aš.

CENTURIONAS. Imperatorius įmins, katras yra tas, kurio jam reikia. Su peiliu ar seilėmis aptekęs. Te būna prakeikta visa jūsų padermė. Dėl jūsų kaltės klaidžioju keliais ir miegu ant plikos žemės. Mano žmona graži kaip kalnas. Gimdo keturiose ar penkiose vietose išsyk ir vidurdienį knarkia po medžiais. Turiu du šimtus vaikų ir turėsiu dar daugiau. Te būna prakeikta visa jūsų padermė!

(Centurionas nusispjauna ir uždainuoja. Už kolonų pasigirsta pratisas, vos tvardomas riksmas. Pasirodo Imperatorius, šluostydamiis kaktą. Nusimauna juodas pirštines, paskui raudonas pirštines, ir pasirodo klasikinio baltumo rankos)

IMPERATORIUS (*niūriai*). Katras judviejų yra tas, kurio man reikia?

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Tai aš, pone.

IMPERATORIUS. Tas, kurio man reikia, visados esti vienas. Esu papjovęs daugiau kaip keturiasdešimt vyrų, kurie nenorėjo to pasakyti.

CENTURIONAS (*nusispjaudamas*). Tas, kurio reikia, visados esti vienas.

IMPERATORIUS. Ir negali būti dviejų.

CENTURIONAS. Mat, jeigu bus du, Imperatoriui teks spėti, katras judviejų tikrasis.

IMPERATORIUS (*Centurionui*). Nurenk juos!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Aš esu tikrasis, pone. O šitas yra elgeta, gyvena griuvėsiuose ir minta šaknimis.

IMPERATORIUS. Pasitrauk.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Tu mane pažįsti. Tu žinai, kas esu. (*Nusimeta vynuogienojus, ir pasirodo nuogas gipso baltumo kūnas*)

IMPERATORIUS (*apkabindamas*). Tas, kurio reikia, visados yra vienas.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Taip, visados vienas. Kai bučiuosi, aš išsižiosiu, kad įkištum savo kalaviją man į gerklę.

IMPERATORIUS. Taip ir padarysiu.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Ir paliksi mano meilės galvą griuvėsiuose, galvą to, kuris visados esti vienas.

IMPERATORIUS (*dūsauja*). Vienas.

CENTURIONAS (*Imperatoriu*). Štai ir turim jį, nors buvo nelengva.

ŽMOGYSTĖ SU VYNUOGIENOJAIS. Turi, nes niekad negalėsi turėti.

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Išdavystė! Išdavystė!

CENTURIONAS. Nutilk, sena žiurke, šluotraži!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Gonsalai! Padėk man, Gonsalai!

(Žmogystė su varpeliais stumia koloną ir ji virsta širma, buvusią pirmajame paveiksle. Iš už jos išeina trys Barzdoti Vyrai ir Režisierius).

1 VYRAS. Išdavystė!

ŽMOGYSTĖ SU VARPELIAIS. Mes išduoti!

REŽISIERIUS. Išdavystė!

(Imperatorius glėbesčiuoja Žmogystę su Vynuogienojais).

UŽDANGA

TREČIASIS PAVEIKSLAS

(Smėlio siena. Iš kairės, nupieštas ant sienos, vaiskus, beveik želatininis mėnulis. Vidury – milžiniškas žalias ieties formos lapas.)

1 VYRAS (*jeina*). Niekas čia jo nepasiges. Po to, kas įvyko, būtų neteisinga, kad jis vėl sugrįžtų čionai kalbėtis su vaikais ir mėgautis dangaus linksmybėmis.

2 VYRAS. Negera čia vieta.

REŽISIERIUS. Ar matėt grumtynes?

3 VYRAS (*jeina*). Turėjo mirti abu. Kaip gyvas nesu matęs tokių kruvinų grumtynių.

1 VYRAS. Du liūtai. Du pusdieviai.

2 VYRAS. Būtų du pusdieviai, jei neturėtų skylių.

1 VYRAS. Betgi skylė – tai vyro bausmė. Skylė – tai vyro pralaimėjimas, tai vyro negarbė ir mirtis. Abudu turėjo skylių, bet nė vienas nemokėjo grumtis su tokiu tyru grožiu, koku tviska marmurai, išsaugodami nesutepto paviršiaus dangstomus slaptus troškimus.

3 VYRAS. Mėnuliui patekėjus, čia renkasi kaimo vaikai tuštintis.

1 VYRAS. O už nendryno, gaivioje užutėkių pakrantėje, pastebėjome pėdsakus vyro, paverčiančio pragaru nuogalių laisvę.

3 VYRAS. Turėjo mirti abu.

1 VYRAS (*energingai*). Turėjo nugalėti.

3 VYRAS. Kaip?

1 VYRAS. Juk juodu vyrai ir neturėjo pasiduoti apgaulingiems troškimams. Tikri vyrai. Argi vyras kada nors gali nebebūti vyras?

2 VYRAS. Gonsalai!

1 VYRAS. Jie buvo nugalėti, ir dabar žmonės iš jų šaipysis ir tyčiosis.

3 VYRAS. Nė vienas judviejų nebuvo vyras. Lygiai kaip ir Jūs nesate vyrai. Man šlykšti jūsų draugija.

1 VYRAS. Štai ten, paskutinėje puotos dalyje, yra Imperatorius. Kodėl neini ir jo nepasmaugi? Pripažįstu, kad esi lygiai toks drąsus kaip ir gražus. Kodėl nepuoli ir dantimis nepergrauži jam gerklės?

REŽISIERIUS. O kodėl pats to nedarai?

1 VYRAS. Kad negaliu, kad nenoriu, kad esu silpnas.

REŽISIERIUS. Betgi jis gali, jis nori, jis stiprus. (*Garsiai*) Imperatorius griuvėsiuose!

3 VYRAS. Tegų eina tas, kas trokšta jį apuostyti.

1 VYRAS. Eik tu.

3 VYRAS. Galėčiau priverst, jei turėčiau botagą.

1 VYRAS. Žinai, kad esu silpnas už tave, bet laikau tave bailiu.

2 VYRAS. Bailiu!

REŽISIERIUS (*garsiai, žiūrėdamas į 3 Vyrą*). Imperatorius, čiulpiantis mūsų kraują, yra griuvėsiuose. (*3 Vyras delnais užsidengia veidą*).

1 VYRAS (*Režisieriui*). Tai jis. Tu jau pažįsti jį? Tai tas pats drąsuolis, kuris kavinėje ir knygoje vynioja mūsų venas ant ilgų ašakų. Tai tas pats vyras, kuris tyliai myli Imperatorių ir ieško jo uosto smuklėse. Enrike, pažiūrėk į jo akis, pažiūrėk, kokios mažytės vynuogių kekės kabaliuoja ant jo nugaros. Manęs neapgausi. Bet dabar nužudysiu Imperatorių. Be peilio, štai šitomis gležnomis rankomis, kurių man pavydi visos moterys.

REŽISIERIUS. Ne, tegul eina jis! Palūkėk. (*3 Vyras atsisėda kėdėj ir verkia.*)

3 VYRAS. Negalėsiu aspvilkti savo naujos debesų pižamos. Ak! Jūs nežinot, aš atradau stebuklingą gėrimą, žinomą tik Hondūro negrams.

REŽISIERIUS. Mums reikia būti ne čia, bet sušvinkusioje pelkėje, dumble, kur pūva nudvėsusios varlės.

2 VYRAS (*apkabina 1 Vyrą*). Gonsalai, kodėl taip jį myli?

1 VYRAS (*Režisieriui*). Aš tau atnešiu Imperatoriaus galvą!

REŽISIERIUS. Tai bus geriausia dovana Elenai.

2 VYRAS. Palauk, Gonsalai, būk geras, leisk tau numazgoti kojas.

1 VYRAS. Imperatoriaus galva degina kūnus visoms moterims.

REŽISIERIUS (*1 Vyrai*). Betgi tu nežinai, kad Elena moka nusivalyti rankas fosforu ir negesintomis kalkėmis. Eik su peiliu! Elena, Elena, širdele!

3 VYRAS. Ta širdis amžinai priklauso man! Niekad neminėk Elenos vardo.

REŽISIERIUS (*drebedamas*). Niekad neminėsiu. Būtų geriau, jei atvėstume. Galėtume atvėsti, jei pamirštume teatrą. Niekad neminiu jos vardo.

1 VYRAS. Elena.

REŽISIERIUS (*1 Vyru*). Nutilk. Aš lauksiu vėliau už didžiojo sandėlio. Nutilk!

1 VYRAS. Reikia baigti pagaliau. Elena! (*Eina nuo scenos.*)

REŽISIERIUS (*sulaikydamas jį*). Klausyk, o jeigu aš pasiversčiau mažyčiu jazminų nykštuku?

2 VYRAS (*1 Vyru*). Eime! Nesileisk apgaunamas! Aš nulydėsiu tave į griuvėsius.

REŽISIERIUS. (*apkabina 1 Vyrą.*) Aš pasiversčiau anyžiniu žirneliu, žirneliu, padarytu iš visų upių syvų. O tu būtum didelis kuniškas kalnas, apdangstytas mažytėmis gyvomis arfomis.

1 VYRAS (*keldamas aukštyn akis.*) Ne, ne. Tuomet aš nebūčiau dideliu kunišku kalnu. Aš būčiau odmaišis, pilnas senovinio vyno, kuris pripildo gerklę dėlių (*mušasi*).

3 VYRAS. Mums reikės juos išskirti.

2 VYRAS. Kad nesurytų vienas kito.

3 VYRAS. Nors aš pagaliau būsiu laisvas.

(Režisierius ir 1 Vyras tyliai grumiasi.)

2 VYRAS. Bet aš žūsiu.

3 VYRAS. Jei turėsiu vergą...

2 VYRAS. Juk aš tavo vergas.

3 VYRAS. Abudu būdami vergai, galėtume kiekvienas savaip nutraukti grandines.

1 VYRAS. Pašauksiu Eleną!

REŽISIERIUS. Pašauksiu Eleną!

1 VYRAS. Ne, nereikia!

REŽISIERIUS. Ne, nešauk. Aš pasiversiu, kuo tik nori. (*Grumdamiės dingsta dešinėje.*)

3 VYRAS. Galėtume juos pastumti, ir jie įvirstų į šulinį. Tuomet mudu būtume laisvi.

2 VYRAS. Tu būtum laisvas. O aš būčiau dar didesnis vergas.

3 VYRAS. Nesvarbu. Aš juos įstumsiu. Noriu gyventi savo žalioje žemėje. Būsiu piemuo, gersiu šaltinių vandenį.

2 VYRAS. Tu pamiršti, jog užsimanęs galiu būti stiprus. Jau vaikas būdamas, jungdavau tėvo jaučius. Nors mano kaulai padengti mažytėmis orchidėjomis, jie padengti sluoksniais raumenų, kuriuos panaudoju, kai tik noriu.

3 VYRAS (*švelniai*). Taip bus geriau ir jiems, ir mums. Eime! Šulinys gilus.

2 VYRAS. Neleisiu!

(Grumiasi. 2 Vyras stumia 3 Vyrą, ir juodu dingsta kitoje pusėje. Prasiveria siena, ir pasirodo Džuljeta iš Veronos kapas. Realistiškos dekoracijos. Rožės ir gebenės. Mėnulis. Džuljeta guli grabe. Vilki baltu operiniu drabužiu. Kyšo rausvo celiuloido krūtys.)

DŽULJETA (*šokdama iš karsto.*) Prašau! Per tą laiką, kai buvau išstremta, nesusitikau nė su viena drauge, nors perėjau daugiau kaip tris tūkstančius tuščių skrynių. Prašom padėt. Pagalbos ir sapnų jūros. (*Dainuoja.*)

Sapnų jūra

Baltų smėlynų jūra

Ir tuščios skrynios danguje.

Plaukiu per jūras, per nendrynus.

Laiko jūra. Plaukiu per laiką.

Laiko jūra.

Kirvarpų pakrantė

Ir krištolinis delfinas vyšnių sode.

O, tyras pabaigos asbeste! O, pražūtie!

O, beskliaute vienatve! Sapnų jūra!

(Scenos gilumoje špagų skambesys ir balsai.)

DŽULJETA. Kiekvienąsyk vis daugiau žmonių. Galų gale užplūs mano kapą ir užims mano menkutį guolį. Man nerūpi šnekos apie meilę ir teatrą. Nieko daugiau nenoriu, tik mylėti.

1 BALTAS ARKLYS (*pasirodo su špaga rankoje.*) Mylėti!

DŽULJETA. Taip. Mylėti tik akimirką.

1 BALTAS ARKLYS. Tavęs laukia sode.

DŽULJETA. Pasakyk kape.

1 BALTAS ARKLYS. Esi tokia pat beprotė, Džuljeta. Kada pagaliau suvoksi, kokia nuostabi yra diena? Diena su rytu ir su vakaru.

DŽULJETA. Ir su naktimi.

1 BALTAS ARKLYS. Naktis – tai ne diena. Ir dieną galėtum nusikratyti nerimo ir pabaidyti abejingas marmurines sienas.

DŽULJETA. Kaip?

1 BALTAS ARKLYS. Lipk man ant sturplio.

DŽULJETA. Ko?

1 BALTAS ARKLYS (*eina artyn.*) Nusinešiu tave.

DŽULJETA. Kur?

1 BALTAS ARKLYS. Tamson. Tamsoj yra švelnių šakų. Sparnų kapinės tūkstančius gelmės paviršių

DŽULJETA (*drebėdama.*) Ir ką tu man ten duosi?

1 BALTAS ARKLYS. Duosiu tau slėpiningiausių tamsos tylumą.

DŽULJETA. Dieną?

1 BALTAS ARKLYS. Šviesias samanas, prisilytėjimą, pirštų galiukais praryjantį mažus pasaulėlius.

DŽULJETA. Ir tu išmokysi mane pažinti dienos tobulybę?

1 BALTAS ARKLYS. Idant nueitum į naktį.

DŽULJETA (*itūžusi.*) ir kam man reikia tos nakties, besmegeni arkly? Ko man mokytis iš jos žvaigždžių ir girtuoklių? Būtų geriausia išgerti žiurkuodžių, kad išsivaduočiau nuo įkyruolių. Bet aš nenoriu žudyti žiurkių. Jos neša man mažyčius pianinus ir lakines šluoteles.

1 BALTAS ARKLYS. Džuljeta, naktis – ne akimirka, bet akimirka gali tęstis visą naktį.

DŽULJETA (*verkia.*) Gana. Nebenoriu tavęs klausyti. Kodėl nori mane nusinešti? Meilės žodžiai – tai apgaulė, sudužęs veidrodis, šuolis į vandenį. Paskui vėl paliksi mane kape kaip ir visi kiti, kurie stengiasi įtikinti, jog tikroji meilė nejmanoma. Man nusibodo, aš prisikėliau norėdama prašyti pagalbos, kad man kas nors padėtų išgrūsti iš mano kapo visus tuos, kurie dėsto teorijas apie mano širdį, ir tuos, kurie žiodina mane mažytėmis marmurinėmis žnypliukėmis.

1 BALTAS ARKLYS. Diena – tai regimas vaiduoklis.

DŽULJETA. Pažinojau moterų, mirusių nuo saulės.

1 BALTAS ARKLYS. Reikia pažinti bent vieną dieną, kad galėtum mylėti visas naktis.

DŽULJETA. Visų diena! Visų! Žmonių, medžių, arklių! Visa tai, ko nori mane išmokyti, puikiai išmanau. Mėnulis švelniai slegia negyvenamus namus, griaua kolonas ir kirmėlytėms duoda mažyčius degliukus, kad jie galėtų įsismelkti į vyšnius. Mėnulis darđa po miegamuosius meningito vežimais, pripildo šaltu vandeniu nėščią moterų įsčias, ir, kai tik užsižiopsau, saujomis apmėto man pečius žolėmis. Nežiūrėk į mane, arkly, taip geidulingai, man Tai – ne paslaptis. Maža būdama, esu mačiusi Veronoje žavias karvutes ganyklose. Paskui esu mačiusi jų knygutėse, bet visad jas prisimindavau vaikščiodama po mėšines.

1 BALTAS ARKLYS. Meilė, trunkanti akimirką.

DŽULJETA. Taip, minutę. Ir Džuljeta gyva, linksma, išsilaisvinusi nuo pensnė žnyplių. Džuljeta tokia, kokia buvo iš pradžių, Džuljeta miesto pakrašty.

(Scenos gilumoje vėl pasigirsta špagų skambėjimas, balsų šurmuly.)

1 BALTAS ARKLYS. Meilė. Meilė. Meilė.

Meilė kaip seilė,

kvailė, kvailė,

išdžiūva saulėj.

Mylėt, mylėt, mylėt.

Kaip arkliui laižyti

druskos gabalėlj.

(Šoka.)

DŽULJETA. Vakar, man miegant, atėjo keturiasdešimt. Atėjo vorų, atėjo mergyčių, atėjo šuns išprievartauta mergelė, apsidangščiusi snapučiais, bet aš gulėjau kaip gulėjusi. Kai nimfos kalba apie sūrj: jis gali būti iš sirenų pieno ar iš dobilų. Bet dabar atėjo ketvertas, ketvertas vaikinų, kurie norėjo man įkišti molinį bibuką ir rašalu nupiešti ūsus.

1 BALTAS ARKLYS. Meilė. Mylėti. Meilė.

Gvidas antai su ožiu,

Sraigė su mulu aržiu

žiu, žiu, žiu,

kaišioja savo ragus.

Meilė. Mylėti. Meilė.

Jupiteris mylis tvarte

Su povu įlindęs garde,

Su arkliu, kurs žvengia

Katedros navos gale.

DŽULIETA. Ketvertas vaikinų, arkly. Seniai girdėjau, kaip jie žaidžia, bet atsibudau tik tada, kai sužibo peiliai.

(Pasirodo Juodas Arklys. Turi tos pačios spalvos plunksnų sultoną ir raktą rankoje.)

JUODAS ARKLYS. Ketvertas vaikinų? Visas pasaulis. Kardelių žemė ir sėklų žemė. Mirusieji vis dar ginčijasi, o gyvieji naudojami skalpeliais. Visas pasaulis.

1 BALTAS ARKLYS. Mirusiųjų jūros pakrantėje auga gražūs peleniniai obuoliai, bet pelenai geri.

JUODAS ARKLYS. O gaivuma! O minkštimas! O rasa! Aš kaip tie pelenai.

DŽULIETA. Ne, pelenai negerai. Kas kalba apie pelenus?

1 BALTAS ARKLYS. Kalbu ne apie pelenus. Kalbu apie obuolio formos pelenus.

JUODAS ARKLYS. Forma! Forma! Kraujo geismas.

DŽULIETA. Triukšmas.

JUODAS ARKLYS. Kraujo geismas ir pasidygėjimas ratu.

(Pasirodo Trys Balti Arkliai. Nešasi ilgas juodo lako lazdas.)

TRYS BALTI ARKLIJAI. Forma ir pelenai. Pelenai ir forma. Veidrodis. Ir tas, kas gali baigti, tegu patiesia aukso maršką.

DŽULIETA *(grąžydama rankas).* Forma ir pelenai.

JUODAS ARKLYS. Taip. Gerai žinai, kad pjaunu balandžius. Girdėdamas sakant uola, suprantu, jog tai oras. Girdėdamas sakant oras.. suprantu, jog tai tuštuma. Girdėdamas sakant tuštuma, suprantu, jog tai papjautas Balandis.

1 BALTAS ARKLYS. Meilė. Mylėti. Meilė.

Pilnatis su kiaušinio lukštu,

o trynys su mėnuliu,
debesis su kiaušinio lukštu.

TRYS BALTI ARKLIAI (*stuksendami į žemę lazdomis*).

Meilė. Mylėti. Meilė.
Su karvašūdžiu mylisi saulė,
O su saule nusprogusi karvė,
saulė mylisi su skarabėjum.

JUODAS ARKLYS. Nors ir kaip trinksėtumėte – tomis lazdomis, viskas įvyks taip, kaip turi įvykti. Prakeiktieji! Triukšmadariai, Jūs kalti, kad man tenka kas savaitė bėgioti po mišką ir ieškoti saku kamšyti savo tylos skyles. (*Džuljetai – įtaigiai.*) Klausyk, Džuljeta. Aš tau paklojau drobines paklodes. Tuoj pradės lyti, ir gebenėmis apvainikuota smulki dulksna sudrėkins lubas ir sienas.

TRYS BALTI ARKLIAI. Mes turime tris juodas lazdas.

1 BALTAS ARKLYS. Ir vieną špagą!

TRYS BALTI ARKLIAI. (*Džuljetai*). Mums reikia pereiti per tavo įsčias, kad arkliai prisikeltų iš numirusių.

JUODAS ARKLYS. Džuljeta, jau trečia nakties: jei nesusirūpinsi, žmonės uždarys duris ir negalėsį įeiti.

TRY BALTI ARKLIAI. Jai lieka pievos ir kalnų toliai.

JUODAS ARKLYS. Nieko neimk į galvą, Džuljeta. Pievoje yra valstietis, kuris laižosi snarglius, ir didžiulė pėda, trypianti žiurkiūkštį, ir tuntai sliekų, gliaumojančių piktžoles.

1 BALTAS ARKLYS. Ji dar turi kietus papukus, o be to, jau išrasta lova miegoti su arkliais.

TRYS BALTI ARKLIAI (*mosuodami lazdomis*). Mes norime atsigulti.

1 BALTAS ARKLYS. Su Džuljeta. Aš buvau kape praeitą naktį ir žinau viską, kas atsitiko.

TRYS BALTI ARKLIAI (*jtūžę*). Norime atsigulti!

1 BALTAS ARKLYS. Mat esame tikri arkliai, kinkomi arkliai, savo įnagiais suskaldėme ėdžias ir arklidės langus.

TRYS BALTI ARKLIAI. Nusirenk, Džuljeta, ir mes uodegomis išplaksime tau nuogą užpakalį. Mes norim prisikelti! (*Džuljeta bėga ieškoti globos prie Juodo Arklio*).

JUODAS ARKLYS. Beprotė, neregėta beprotė.

DŽULJETA (*susitvardydama*). Aš jūsų nebijau. Norit su manim atsigulti? Tiesa? Betgi dabar aš pati noriu su jumis atsigulti, aš jums įsakinėsiu, aš jus valdysiu, aš jumis jodinėsiu, aš nukirpsiu jums karčius savo žirkklėmis.

JUODAS ARKLYS. Kas per ką pereis? O meile; meile, savo šviesa perverk tamsias spalvas! O jūra, įsirėmusi į prietamą, o gėle, išdygusi mirusiojo užpakaly!

DŽULJETA (*energingai*). Aš ne vergė, kad man krūtis žalotumėt kvapiaisiais smūgiais. Ir ne orakulas tiems, kurie dreba iš meilės palikę miestą. Mano sapnas kvepėjo figmedžiu ir varpas renkančiojo juosta. Niekas nepereis per mane! Aš pereisiu per juos!

JUODAS ARKLYS. Miegok, miegok, miegok.

TRYS BALTI ARKLIAI (*griebiasi už lazdy ir iš jų galų švirkščiasi trys vandens čiurkšlės*). Apšlapinam tave, apšlapinam. Apšlapinam tave, kaip apšlapinam kumeles, kaip ožka apšlapina snukį ožiui, kaip dangus apšlapina magnolijas, kad jos jaustųsi nuogos.

JUODAS ARKLYS (*Džuljetai*). Nė iš vietos! Niekas nepereis per tave.

DŽULJETA. Vadinasi, man tylėt? Žavus naujagimis.

TRYS BALTI ARKLIAI. Žavus. Ir nudrieks uodegą per visą dangų.

(Dešinėje pasirodo 1 Vyras su Režisieriumi. Režisierius, kaip ir pirmajame paveiksle, persirengęs baltu Arlekinu.)

1 VYRAS. Gana, ponai!

REŽISIERIUS. Teatras po atviru dangumi!

1 BALTAS ARKLYS. Ne. Štai dabar įsteigiame tikrą teatrą. Teatrą po smėliu.

JUODAS ARKLYS. Kad atsiskleistų kapų tiesa.

TRYS BALTI ARKLIAI. Kapai su afišomis, prožektoriais, ilgomis kėdžių eilėmis.

1 VYRAS. Taip. Ir jau žengėme pirmąjį žingsnį. Bet aš tikrai žinau, kad trys iš jūsų slapstosi, kad trys iš jūsų vis dar plaukia paviršium. (*Trys balti arkliai sunerimę susimeta į krūvą*). Pripratę prie vežėjų botago ir prie kalvių replių, jūs bijote tiesos.

JUODAS ARKLYS. Kai jie nusimes paskutinį kraujo apdarą, tiesa bus dilgėlė, prarytas vėžys arba skiautė odos už stiklą.

1 VYRAS. Tuoj pat dinkit iš čia. Jūs bijot žiūrovų. Žinau visą tiesą, žinau, kad nenorit Džuljetos, kad slepiat geismą – jis žeidžia mane, ir aš matau jį jūsų akyse.

JUODAS ARKLYS. Tai ne geismas, tai visi geismai. Kaip ir tu.

1 VYRAS. Aš turiu tik vieną geismą.

1 BALTAS ARKLYS. Kaip ir arkliai niekas nepamiršta savo kaukės.

1 VYRAS. Aš neturiu kaukės.

REŽISIERIUS. Išskyrus kaukę, nieko daugiau nėra. Mano tiesa, Gonsalai. Jei tyčiosimės iš kaukės, ji pakars mus ant medžio kaip Amerikos berniūkštį.

DŽULJETA (*verkdama*). Kaukė!

1 BALTAS ARKLYS. Forma.

REŽISIERIUS. Kaukė užsagsto mums sagas vidury gatvės ir apsaugo nuo neatsargaus raudonio, užliejančio skruostus. Kai miegamajame krapštome nosį arba švelniai čiupinėjame sau užpakalį, kaukės gipsas taip užspaudžia mūsų kūną, kad tik vargais negalais išsitiesiame lovoje.

1 VYRAS (*Režisieriui*). Aš tol grūmiausi su kauke, kol pamačiau tave nuogą. (*Apkabina Režisierių*)

1 BALTAS ARKLYS (*pašaipiai*). Ežeras – tai paviršius.

1 VYRAS (*irzliai*). Arba tūris!

1 BALTAS ARKLYS (*juokdamasis*). Tūris – tai tūkstantis paviršių.

REŽISIERIUS. (*1 Vyru*). Nelaikyk manęs apkabinęs, Gonsalai. Tavo meilė gyva tik liudytojams matant. Ar negana, kad šitiek mane bučiavai griuvėsiuose? Niekinu tavo eleganciją ir tavo teatrą. (*Grumiasi*).

1 VYRAS. Myliu tave kitiems matant, nes bjauriuosi kauke, nes man pavyko ją tau nuplėšti.

REŽISIERIUS. Kodėl aš toks silpnas?

1 VYRAS (*grumdamasis*). Myliu tave.

REŽISIERIUS (*spjaudamas*). Spjaunu į tave.

DŽULJETA. Jie grumiasi.

JUODAS ARKLYS. Mylisi.

TRYS BALTI ARKLIAI. Meile, meile, meile!

Vienas mylisi su dviem,

Vienas būna vidury,

Mylintis iš karto trims.

1 VYRAS. Apnuoginsiu tavo skeletą.

REŽISIERIUS. Mano skeletas septynių šviesų.

1 VYRAS. Turiu joms septynias rankas.

REŽISIERIUS. Mano skeletas septynių šešėlių.

TRYS BALTI ARKLIAI. Liaukis, liaukis.

1 BALTAS ARKLYS (*1 Vyruj*). Atstok nuo jo!

(Arkliai atskiria j Vyrą nuo Režisieriaus)

REŽISIERIUS (*džiūgaudamas apkabina 1 Baltą Arklij*). Liūto verge, galiu būti arklio draugas.

1 BALTAS ARKLYS (*apkabindamas jį*). Mano meile!

REŽISIERIUS. Įkišiu rankas į dideles pinigines ir ištrauksiu iš jų dumblo monetas ir duonos trupinių saujas.

DŽULJETA (*Juodam Arkliui*). Klausyk!

JUODAS ARKLYS (*sunerimęs*). Palauk

1 VYRAS. Dar neatėjo metas arkliams nusinešti nuogalių, kurį baltai numazgojau savo ašaromis.

(Trys Balti Arkliai sulaiko 1 Vyrą)

1 VYRAS (*energingai*). Enrike!

REŽISIERIUS. Enrikė? Štai Enrikė. (*Staigiai nusirengia ir numeta drabužius už kolonos. Apačioje turi pasivilkęs plonytį balerinos drabužį. Iš už kolonos pasirodo Enrikės drabužis. Tas personažas – tai tas pats baltasis Arlekinas gelsva kauke*).

ARLEKINO DRABUŽIS. Man šalta. Elektros šviesa. Duona. Dega guma (*Sustingsta*)

REŽISIERIUS (*1 Vyruj*). Ar dabar neisi su manimi, su arklių Giljermina?

1 BALTAS ARKLYS. Mėnulis ir lapė, ir butelis kaitriosios.

REŽISIERIUS. Tilpsite jūs, tilps ir laivai, ir pulkai, o prireikus – ir gandrai. Aš talpi!

TRYS BALTI ARKLIAI. Giljermina!

REŽISIERIUS. Ne Giljermina. Aš ne Giljermina, aš – negriukų šventė. (*Nusimeta gizinį apdarą ir pasirodo triko, nukabinėtas varpeliais. Numeta jį už kolonos ir dingsta, lydimas Arklių. Tuomet pasirodo personažas "Balerinos Drabužis"*).

BALERINOS DRABUŽIS. Gil-gil-giljer-giljermina. Mie-miega-miega_lina... Leiskit man jeiti arba leiskit išeit. (*Krinta žemėn kietai įmigęs*).

1 VYRAS. Enrike, būk atsargus eidamas laiptais!

REŽISIERIUS (*už scenos*). Mėnulis ir girtų jūreivių lapė.

DŽULJETA (*Juodam Arkliui*). Duok man migdomųjų.

JUODAS ARKLYS. Smėlio.

1 VYRAS (*šaukia*). Mėnulžuvė, noriu, kad būtum mėnulžuvė! Kad pasiverstum mėnulžuve! (*Staiga nutyla*).

ARLEKINO DRABUŽIS. Enrikė. Elektros šviesa. Duona. Guma dega.

(Kairėje pasirodo 3 Vyras ir 2 Vyras. 2 Vyras – tai moteris juoda pižama ir aguonų vainiku kaip pirmajame paveiksle. 3 Vyras nepasikeitęs)

2 VYRAS. Jis taip mane myli, kad jeigu pamatys mane drauge, ims ir mus nužudys. Eime. Dabar aš tau tarnausiu amžinai.

3 VYRAS. Tavo grožis žavi žiūrint iš apačios pro kolonas.

DŽULJETA (*porelei*). Užsidarykime duris.

2 VYRAS. Teatro durys niekad neuždaromos.

DŽULJETA. Lyja kaip iš kibiro, draugužė.

(Pradedama lyti. 3 Vyras išsitraukia iš kišenės ugningos išraiškos kaukę ir užsidengia veidą)

3 VYRAS (*galantiškai*). Ar negalėčiau šičia miegoti?

DŽULJETA. Kodėl?

3 VYRAS. Pasimėgaučiau su tavimi.

2 VYRAS (*Juodam Arkliui*). Ar matei, juodi, išeinant juodbarzdį vyrą gurgždančiais lakiniiais pusbačiais?

JUODAS ARKLYS. Nemačiau.

3 VYRAS (*Džuljetai*). Kas geriau už mane galėtų tave apkabinti?

DŽULJETA. O kas labiau vertas meilės už tavo draugužę?

3 VYRAS. Mano draugužę? (*Itūžęs*) Per jus visad prakišu! Juk tai ne mano draugužė, tai kaukė, šluota, sena nusususi kalė.

(Staigiai jį nurengia, nuvelka pižamą, nutraukia peruką, ir pasirodo 2 Vyras, be barzdos, vilkintis drabužiais kaip ir pirmame paveiksle)

2 VYRAS. Dėl Dievo meilės!

3 VYRAS *(Džuljetai)*. Vedžiausi jį perrengtą, norėdamas apginti nuo plėšikų. Bučiuok man ranką, bučiuok ranką savo globėjui!

(Pasirodo Pižama su aguonomis. To personažo veidas baltas, lygus, panašus į stručio kiaušinį. 3 Vyras pastumia 2 Vyrą, ir tas dingsta dešinėje)

2 VYRAS. Dėl Dievo meilės!

(Pižama atsisėda ant laiptų ir iki pat pabaigos lėtai muša delnais sau per veidą)

3 VYRAS. *(Išsitraukia iš kišenės didelę raudoną skepetą ir, apsikabinęs Džujetą, apsigaubia ja pečius)*. Pažvelk, mano meile, kaip pavydūs šviesos tvyksniai skvarbo sudriskusius debesis tolimame rytų horizonte... Vėjas laužo kiparisų šakas...

DŽULJETA. Nieko panašaus!

3 VYRAS. Ir lanko Indijoje visas moteris vandenų rankomis.

JUODAS ARKLYS *(purtydamas ratą)*. Tuoju užsidarys!

DŽULJETA. Lyja kaip iš kibiro!

3 VYRAS. Palauk, palauk. Štai gieda lakštingala.

DŽULJETA *(virpėdama)*. Lakštingala, Dieve mano! Lakštingala!..

JUODAS ARKLYS. Išbėgdamas. Nesistebėk! *(Greit stveria ją ir guldo į karstą)*.

DŽULJETA *(užmigdama)*. Lakštingala!..

JUODAS ARKLYS *(išbėgdamas)*. Rytoj atnešiu smėlio.

DŽULJETA. Rytoj.

3 VYRAS *(prie karsto)*. Grįžki, mylimoji! Vėjas laužo skroblų šakas. Ką tu padarei? *(Apkabina ją)*.

BALSAS UŽ SCENOS. Enrike!

ARLEKINO DRABUŽIS. Enrike!

BALERINOS DRABUŽIS. Giljermina! Liaukis pagaliau! *(Verkia)*

3 VYRAS. Palauk, palauk. Štai lakštingala gieda. (*Girdėti laivo sirena. 3 Vyras palieka kaukę ant Džuljetos veido ir apkloja jos kūną raudonu apsiaustu*).

3 VYRAS. Lyja kaip iš kibiro. (*Išsiskleidžia lietsargj ir tyliai iššina pirštų galais*).

1 VYRAS (*jeidamas*). Enrike, kaip grįžai?

ARLEKINO DRABUŽIS (*tu pačiu tonu*). Enrike, kaip grįžai?

1 VYRAS. Ko mėgdžiojies?

ARLEKINO DRABUŽIS. Ko mėgdžiojies?

1 VYRAS (*apkabina Drabužį*). Turėjai grįžti pas mane, pas mane, neperšlampama meile, nugalėjęs žoles ir arklius.

ARLEKINO DRABUŽIS. Arklius!..

1 VYRAS. Sakyk, sakyk, kad grįžai pas mane!

ARLEKINO DRABUŽIS (*silpnu balsu*). Man šalta. Elektros šviesa. Duona. Guma dega.

1 VYRAS (*apkabindamas šiurkščiai Drabužį*). Enrike!

ARLEKINO DRABUŽIS (*silpnu balsu*). Enrike.

BALERINOS DRABUŽIS (*laibu balseliu*). Giljermana...

1 VYRAS (*meta drabužį ant žemės ir lipa laiptais*). Enrikeeee!..

ARLEKINO DRABUŽIS (*nuo žemės – labai silpnu balsu*). Enrikeeeeeeee

(Figūra kiaušinio veidu be paliovos delnais muša sau per veidą. Šniokščiant lietui, gieda tikra lakštingala).

UŽDANGA

PENKTAS PAVEIKSLAS

(Scenos vidury – statmena lova, atgręžta į žiūrovus, lyg piešta primityvisto, joje – Nuogalius, raudonas, melsvų erškėčių vainiku. Gilumoje – skliautai ir laiptai, vedantys į didelio teatro balkonų. Iš dešinės – universiteto paradinis įėjimas. Kylant uždangai, girdėti audringi plojimai.)

NUOGALIUS. Kada baigsit?

SANITARAS *(skubiai įeidamas)*. Kai nutils triukšmas.

NUOGALIUS. Ko jie reikalauja?

SANITARAS. Režisieriaus mirties.

NUOGALIUS. Ką jie sako apie mane?

SANITARAS. Nieko.

NUOGALIUS. Kas nors žinoma apie Gonsalą?

SANITARAS. Jo ieško griuvėsiuose.

NUOGALIUS. Aš noriu mirti. Kiek stiklinių kraujo man nuleidot?

SANITARAS. Penkiasdešimt. Dabar uždėsiu ledo, o paskui, aštuntą, ateisiu su skalpeliu pagilinti žaizdos šone.

NUOGALIUS. Ten daugiau vitaminų.

SANITARAS. Taip.

NUOGALIUS. Ar leis žmonėms išeiti iš po smėlio?

SANITARAS. Jokiu būdu. Kareiviai ir inžinieriai užrėmė visas duris.

NUOGALIUS. Kiek dar iki Jeruzalės?

SANITARAS. Trys stotys, jeigu nepritrūks anglių.

NUOGALIUS. Tėve mano, atitolink nuo manęs šią kartybės taurę.

SANITARAS. Užsičiaupk. Sudaužei jau trečią termometrą.

(Pasirodo Studentai. Visi juodomis mantijomis ir raudonomis kepuraitėmis)

1 STUDENTAS. Kodėl neperpjaunam grandinių?

2 STUDENTAS. Gatvelė pilna ginkluotų žmonių, ir pro ten sunku pabėgti.

3 STUDENTAS. O arkliai?

1 STUDENTAS. Arkliams pavyko pralaužti scenos stogą.

4 STUDENTAS. Kai buvau uždarytas bokšte, mačiau, kaip jie būriu kabino į kalvą. Su jais buvo Režisierius.

1 STUDENTAS. Ar teatre nėra orkestro duobės?

2 STUDENTAS. Visos duobės užimtos publikos. Verčiau likime čia.

(Girdėti plojimų papliūpa. Sanitaras padeda Nuogaliui atsisėsti ir pataiso priegalvius)

NUOGALIUS. Gerti.

SANITARAS. Jau išsiuntėm į teatrą vandens.

4 STUDENTAS. Pirmoji revoliucijos bomba nuplėšė galvą retorikos dėstytojui.

2 STUDENTAS. Jo žmona baisiausiai apsidžiaugė. Dabar galės taip dirbti, kad turės pasisodinti ant krūtų du grifus.

3 STUDENTAS. Girdėjau, kad naktimis ji su arkliu pakildavo ant terasos.

1 STUDENTAS. Kaip tik ji ir matė pro teatro langutį, kas dedasi ir sukėlė aliarmą.

4 STUDENTAS. Ir nors poetai, pasistatę kopėčias, lipo jos nužudyti, ji taip klykė, jog subėgo didžiausia minia.

2 STUDENTAS. Kuo ji vardu?

3 STUDENTAS. Elena.

1 STUDENTAS *(j šalį).* Selena.

2 STUDENTAS *(1 Studentui).* Kas tau?

1 STUDENTAS. Bijau išeit į orą.

(Kopėčiomis leidžiasi du Vagys. Iš teatro, pašokusios nuo kėdžių, skubiai bėga Damos vakarinėmis sukniomis. Studentai kalbasi.)

1 DAMA. Ar kariatos vis dar stovi prie durų?

2 DAMA. Koks siaubas!

3 DAMA. Jie užklupo Režisierių kape.

1 DAMA. O Romeo?

4 DAMA. Jie jį nurenginėjo, kai išėjom.

1 VYRUKAS. Publika reikalauja, kad poetas būtų arklių suplėšytas.

1 DAMA. Kodėl? Tokia žavi drama, o revoliucija neturi teisės niekinti kapų.

2 DAMA. Tebėra gyvi jų balsai ir jų pavidalai. Kam gi mums reikia laižyti skeletus?

1 VYRUKAS. Jūsų tiesa. Kapų veiksmas įvyko nuostabiai. Bet aš, pamatęs Džuljetos kojas, atskleidžiau apgaulę. Buvo tokios mažytės.

2 DAMA. Ir žavios! Negi jūs norėtumėt jas pataisyti?

1 VYRUKAS. Šiap ar taip, jos buvo pernelyg mažos, kad būtų moters. Pernelyg tobulos ir moteriškos. Tai buvo vyriškos kojos, vyro išgalvotos kojos.

2 DAMA. Siaubas!

(Iš teatro atsklinda murmėjimas ir špagų žvangėjimas.)

3 DAMA. Ar negalima išeiti?

1 VYRUKAS. Šiuo metu revoliucija prieina katedrą. Eikime laiptais. *(Išeina)*

4 STUDENTAS. Triukšmas kilo tada, kai visi pamatė, jog Romeo ir Džuljeta iš tikrųjų myli vienas kitą.

2 STUDENTAS. Priešingai. Triukšmas kilo tada, kai visi pamatė, jog Romeo ir Džuljeta nemyli vienas kito, jog niekad negalėjo mylėti vienas kito.

4 STUDENTAS. Publika labai įžvalgi, viską pastebi, todėl ir pakėlė triukšmą.

2 STUDENTAS. Kaip tik todėl. Mylėjosi skeletai, šviečiantys geltona fosforine ugnimi, bet nesimylėjo kaukės, ir publika keliskart pastebėjo Džuljetos šleifą, apkibusį šlykščiomis rupūžiukėmis.

4 STUDENTAS. Per spektaklį žmonės pamiršta, jog tai kaukės, ir revoliucija kilo, kai jie pamatė tikrąją Džuljetą su kaiščiu burnoje, po kėdėmis, apklotą vata, kad nerėktų.

1 STUDENTAS. Štai čia ir yra didžiausia visų klaida, todėl ir teatras merdi. Publikai nevalia lįsti prie šilkų ir paveikslų poeto miegamajame. Romeo gali būti paukštis, o Džuljeta gali būti akmuo. Romeo gali būti druskos krislas, o Džuljeta – žemėlapis. Bene publikai svarbu?

4 STUDENTAS. Žinoma, ne. Bet paukštis negali būti katė, o akmuo negali būti bangų mūša.

2 STUDENTAS. Tai jau formos, kaukės klausimas. Katė gali būti varlė, o žiemos mėnulis puikiausiai gali būti malkų ryšelis, apėjęs kirmėlėmis. Publikos negali žodžiai užmigdyti, publika negali žiūrėdama į koloną, matyti bliuonančias avis ir dangumi šliaužiančius debesis.

4 STUDENTAS. Todėl ir kilo revoliucija. Režisierius atidarė liukus, ir žmonės pamatė, kaip pro netikras venas ištryškus nuodams iš tikrųjų mirė daug vaikų. Gyvybę pažadina ne dirbtinės formos, bet barometro plaukelis už jų.

2 STUDENTAS. Ir apskritai, ar Romeo ir Džuljeta iš tikrųjų turi būti vyras ir moteris, kad kapų scena būtų tikroviška ir šurpi.

1 STUDENTAS. Nebūtinai, kaip tik tai ir buvo pasišovęs parodyti genialusis Režisierius.

4 STUDENTAS (*suirzęs*). Kodėl nebūtinai? Tuomet tegu sustoja mašinos ir sėja javus plieno lauke.

2 STUDENTAS. Ir kas atsitiktų? Gal išdygtų grybai, ir plojimai pasidarytų audringesni ir karštesni. Svarbu žinot, kam reikalingi javai, ir nežinot, kam reikalingi grybai.

[5] STUDENTAS (*išeidamas iš parterio*). Atėjo teisėjas, ir prieš juos nužudant, bus liepta jiems dar kartą suvaidinti sceną kape.

[4]3 STUDENTAS. Eime. Pamatysit, kad mano tiesa.

2 STUDENTAS. Puiku. Eime pažiūrėt į paskutinę tikrą moterišką Džuljetą, kokią galima pamatyti teatre. (*Sparčiai išeina*)

NUOGALIUS. Tėve mano, atleisk jiems, nes nie nežino, ką daro.

SANITARAS (*Vagims*). Kodėl atėjot tokiu metu?

VAGYS. Sufleris apsiriko.

SANITARAS. Ar jums suleido vaistų?

VAGYS. Taip.

(Susėda lovos kojūgaly su degančiomis žvakėmis. Scena skendi prietemoje. Pasirodo Sufleris).

SANITARAS. Ar dabar laikas?

SUFLERIS. Prašau atleisti. Pradingo Juozapo iš Arimatėjos barzda.

SANITARAS. Ar veiksmo vieta paruošta?

SUFLERIS. Trūksta žvakidžių, taurės ir ampulių su kamparo aliejum.

SANITARAS. Paskubèkit (*Sufleris išeina*)

NUOGALIUS. Daug ko trūksta?

SANITARAS. Nedaug. Jau buvo trečias skambutis. Imperatorius persirengia Poncijum Pilotu.

1 VYRUKAS (*Pasirodo su Damomis*). Dėl Dievo meilės! Nepasiduokit panikai.

1 DAMA. Baisu pasiklysti teatre ir nerasti durų.

2 DAMA. Labiausiai persigandau pamačiusi popierinį vilką ir keturias gyvates skardiniame tvenkinyje.

3 DAMA. Kai lipom griuvėsiuose į kalvą, mums pasirodė, jog švinta, bet tai buvo dekoracijos, ir audekliniais bateliais įlipau į žibalą.

4 DAMA (*kišdama galvą per skliautą*). Jie dar sykį vaidina sceną kape. Dabar jau tikrai liepsna prasiverš pro duris, nes ką tik mačiau kaip gaisrininkai apdegusiomis rankomis grumiasi su ugnimi.

1 VYRUKAS. Štai šito medžio šakomis galėsime išsigaut į balkoną ir šauktis pagalbos.

SANITARAS (*garsiai*). Kada pradės skambinti, kad jau miršta?

(*Skamba varpas*)

VAGYS (*keldami žvakes*). Šventas. Šventas. Šventas.

NUOGALIUS. Tėve, į tavo rankas įduodu sielą.

SANITARAS. Dviem minutėmis pasiankstinau.

NUOGALIUS. Kad jau lakštingala giedojo.

SANITARAS. Tiesa. Ir vaistinės atidarytos mirties atveju.

NUOGALIUS. Ir peronuose, ir traukiniuose vieno žmogaus mirties atveju.

SANITARAS (*žiūri į laikrodį. Garsiai.*) **ATNEŠKIT** drobulę. Žiūrėkit, kad vėjas nenuplėštų jūsų perukų. Greičiau!

VAGYS. Šventas. Šventas. Šventas.

NUOGALIUS. Viskas baigta.

(*Lova pasisuka ant ašies, ir Nuogalius dingsta. Lovos dugne matyti gulintis 1 Vyras vis dar frakuotas ir juoda barzda*)

1 VYRAS (*užsimerkdamas*). Mirtis.

(Šviesa pasidaro stipri, sidabrinė, lyg kino ekrane. Skliautai ir laiptai gilumoje atrodo užlieti groblėta melsva šviesa. Sanitaras ir Vagys dingsta šokio žingsniu nenusisukdami. Studentai išeina pro vieną skliautą. Nešasi mažyčius elektrinius žibintuvėlius).

4 STUDENTAS. Publika bjauriai elgėsi.

1 STUDENTAS. Bjauriai. Žiūrovui niekad nevalia dalyvauti spektaklyje. Pribėgę prie akvariumo, žmonės neturi žudyti jūros gyvačių nei vandens žiurkių, nei raupsuotų žuvų, bet žiūrėti į stiklą išpūtę akis ir dėtis viską į galvą.

4 STUDENTAS. Romeo buvo trisdešimtmetis vyras, o Džuljeta – penkiolikmetis berniukštis. Publika reagavo nenusakomai.

3 STUDENTAS. Režisierius buvo genialiai sugalvojęs, kaip visa tai nublėpti nuo žiūrovų, bet arkliai ir revoliucija sugriovė jo planus.

2 STUDENTAS. Tik niekaip negalima pritari tam, kad visi jie buvo išžudyti.

1 STUDENTAS. Ir kad buvo nužudyta tikroji Džuljeta, vaitojusi po kėdėmis.

4 STUDENTAS. Grynai iš smalsumo, norėdami pažiūrėti, kas yra jų viduje.

3 STUDENTAS. Ir ką pamatė? Baisybę žaizdų ir visišką neišmanymą.

4 STUDENTAS. Scena pakartota buvo nuostabiai, nes iš tikrųjų jie mylėjosi taip, kad sunku įsivaizduoti, nors aš to ir nepateisinu. Kai pragydo lakštingala, negalėjau sutramdyti ašarų.

3 STUDENTAS. Kaip ir visi žmonės. Bet paskui jie griebėsi peilių ir lazdų, nes viršų paėmė žodžiai, o kai įsigali koks teiginys, jis gali kaip niekur nieko sutrypti pačias nekalčiausias tiesas.

5 STUDENTAS *(džiaugsmingai).* Žiūrėkit, man pavyko gauti Džuljetos batelį. Aš jį pavogiau, kai ją vienuolės rengė laidotuvėms.

4 STUDENTAS *(surimtėjęs).* Kokios Džuljetos?

5 STUDENTAS. O kokia kita Džuljeta dar gali būti? Toji, kuri buvo scenoje, Džuljeta gražiausiomis pasaulyje kojytėmis.

4 STUDENTAS *(nustebęs).* Argi tu nesusiprotėjai, jog Džuljeta, gulėjusi kape, buvo perrengtas jaunikaitis, stačiai Režisieriaus triukas, o tikroji Džuljeta gulėjo po kėdėmis užrišta burna?

5 STUDENTAS *(nusikvatodamas).* Man ji patiko! Buvo tokia žavi, ir man nesvarbu, kad tai buvo perrengtas jaunikaitis. Aš niekad neimčiau batelio tos dulkėse išsivoliojusios mergelės, kuri it katė inkštė po kėdėmis.

3 STUDENTAS. Ir vis dėl to kaip tik dėl to ją jie nužudė.

5 STUDENTAS. Nes jie bepročiai. Bet man, kasdien du kartus kopiančiam į kalvą, ir paskaitoms pasibaigus, ganančiam didžiausią kaimenę bulių, su kuriais tenka tolydžio kovoti, nebelieka laiko svarstyti, ar tai vyras, ar moteris, ar vaikas, - man stačiai malonu žiūrėti į ją ir jausti, kaip kyla geismas.

1 STUDENTAS. Žavu! O jeigu aš įsimylėčiau krokodilą?

5 STUDENTAS. Prašom!

1 STUDENTAS. O jeigu įsimylėčiau tave?

5 STUDENTAS (*sviesdamas į jį batelį*). Įsimylėk. Aš užsisodinsiu tave ant kupros ir lipsiu į kalnus.

1 STUDENTAS. Ir mudu viską sunaikinsim.

5 STUDENTAS. Namus ir šeimas.

1 STUDENTAS. O ten, kur kalbama apie meilę, įsiveršim apsiavę futbolininkų batais ir purvu nutaškysim veidrodžius.

5 STUDENTAS. Ir sudeginsim knygą, iš kurios kunigai skaito mišias.

1 STUDENTAS. Eime! Greičiau!

5 STUDENTAS. Aš turiu keturis šimtus bulių. Tėvo susuktomis virvėmis pririšim juos prie uolų ir jas suplėšysim, tegul išsiveržia ugnikalnis.

1 STUDENTAS. Koks džiaugsmas! Kaip džiūgaus vaikinai ir mergelės, ir rupūžės, ir mažyčiai rasteliai.

SUFLERIS (*pasirodydamas*). Ponai, aprašomosios geometrijos paskaita.

1 VYRAS. Mirtis.

(Scenoje pasidaro prietema. Studentai užsidega žibintus ir eina į universitetą)

SUFLERIS (*rūsčiai*). Žiūrėkit, kad neskiltų stiklai.

5 STUDENTAS (*bėgdamas po skliautais su 1 Studentu*). Džiaukitės! Džiaukitės! Džiaukitės!

1 VYRAS. Mirtis. Vienišas žmogus sapnuoja liftus ir traukinius, kuriais tu leki nesuvokiamu greičiu. Vieniši ir tušti pastatai, gatvių kampai, paplūdimiai, kur tu niekad nebesirasidysi.

1 DAMA (*laiptuose*). Ir vėl tos pačios dekoracijos? Šiurpu!

1 VYRUKAS. Ir nė vieny tikrų durų!

2 DAMA. Dėl Dievo meilės! Nesigrabinėkit!

1 VYRUKAS. Kai išauš, orientuosimės pagal stoglangius.

3 DAMA. Man jau šaltoka su tais drabužiais.

1 VYRAS (*silpnu balsu*). Enrike! Enrike!

1 DAMA. Kas tai?

1 VYRUKAS. Ramybės!

(Scena skendi tamsoje. 1 Vyruko žibintas apšviečia veidą mirusiam 1 Vyriui.)

UŽDANGA

IŠPROTĖJUSIO PIEMENS SOLO

(Mėlyna užuolaida. Viduryje didelė spinta, pilna įvairių išraiškų baltų kaukių. Priešais kiekvieną kaukę – švieselė. Kvailas Piemuo įeina iš dešinės. Apsivilkęs barbariškom odom, ant galvos – piltuvas, pilnas plunksnų ir ratukų. Skambant muzikinei dėžutei, jis lėtai šoka.)

PIEMUO.

Piemuo pamišęs turi vis budėti
Ir saugot kaukes elgetų, poetų,
Vis žudančių pataletes,
Kurios pakilo kūdros linkui lėkti.
Ir prižiūrėti
Kaukes vaikų, šukėm apkabinėtų,
Po grybu pūnančiu iš lėto.
Stebėti
Kaukes erelių su mulietėm.
Turėti
Kaukės kaukę iš gipso Kretos,
Ji virto miltais violeto,
Kai buvo žudoma Džuljeta.
Aiškiaregė. Matytoja. Regėtoja
Iš teatro, kur nėra jau vietų,
Dangaus, kur šitiek daug kėdžių,
Kur kaukė tuštumos padėta.
Jūs šokit, kaukės, šokite pradėkit.

(Kaukės šoka mėgdžiodamos avis, viena kosteli)

Arkliai tik ką dar grybą ėdė,
Po vėtrunge supūna jie iš lėto.
Ereliai griebia spalvą netikėtą
Ir maudosi dumble šviesoj kometos.
O kometa suėda pataletes,
Pražydušias krūtinėje poeto.
Tad šokit, kaukės, šokite pradėkit.
Europa iškiša stebėti
O parteryje Azijai neliko vietos
Amerika – tai krokodilas.
Ir kaukės jai nereik dėvėti.
Tuoju muzika pradės skambėti.
Spygliai ir žaizdos – mums kentėti.

(Užkelia spintą ant ratukų ir stumdamas ją išeina. Kaukės šoka.)

ŠEŠTAS PAVEIKSLAS

(Dekoracijos kaip ir Pirmame paveiksle. Iš kairės – ant grindų padėta didelė arklio galva. Iš dešinės – didžiulė akis ir medžių guotas su debesimis, atremtais į sieną. Įeina Režisierius ir Fokusininkas. Fokusininkas vilki fraku, baltu atlasiniu apsiaustu iki pat žemės, ant galvos – cilindras. Režisierius vilki tais pačiais drabužiais kaip ir pirmame paveiksle.)

REŽISIERIUS. Čia nieko negali padaryti nei fokusininkas, nei gydytojas, nei astronomas, niekas. Labai paprasta išleisti liūtus, o paskui šliūkštelėti ant jų sieros lietų. Liaukitės kalbėjęs.

FOKUSININKAS. Man regis, jūs, žmogus su kauke, pamiršot, kad mes naudojamės tamsia užuolaida?

REŽISIERIUS. Sakykit, kokia užuolaida jūs galit naudotis, žmonėms esant danguje, juo labiau šičia, kur vėjas toks stiprus, jog nuplėšia žmonėms drabužius ir netgi vaikai nešiojasi peiliukus dekoracijoms pjaustyti?

FOKUSININKAS. Savaimė suprantama, fokusininkas naudojasi užuolaida, kad geriau pavyktų triukas. Bet sakykit, kodėl jūs pasirinkote tokią nuvalkiotą pjėsę, užuot statęs originalų dalyką?

REŽISIERIUS. Tokiu atveju, atsitikusi vieną kartą ir, nepaisant jo savitumo, visų pripažinto, norėjau parodyti tai, kas vyksta kasdien dideliuose miestuose ir kaimuose. Galėjau pasirinkti Otelą arba Oidipą. Priešingai, jeigu nuleisčiau uždangą nuo tikrosios tiesos, kėdės būtų užlietos krauju nuo pat pirmųjų scenų.

FOKUSININKAS. Jei būtumėt statęs „Dianos gėlę“, kurią taip ironiškai interpretavo baimės gniaužiama širdimi Šekspyras „Vasarvidžio nakties sapne“, galimas daiktas, spektaklis būtų susilaukęs didelio pasisekimo. Jeigu meilė – grynas atsitiktinumas ir Titanija, elfų karalienė, įsimyli asilą, nieko nenustebintų tai, kad lygiai taip pat Gonsalas geria miuzikle su vyruku baltais drabužiais, pasisodinęs jį ant kelių.

REŽISIERIUS. Maldauju, liaukitės.

FOKUSININKAS. Iš vielų padarytumėt skliautus, pakabintumėt užuolaidą, pastatytumėt medį žaliais lapais, tolydžio traukinėtumėt užuolaidą, ir niekas nesistebėtų, kad medis virsta gyvatės kiaušiniu. Bet jūs panorot nužudyti balandę ir vietoj savęs palikti gabalą marmuro, pilną plepių seilių.

REŽISIERIUS. Nieko kita nebuvo įmanoma padaryti. Su draugais išrausėm po scena tunelį, ir miesto žmonės nieko nepastebėjo. Mums padėjo daug darbininkų ir studentų, bet dabar visi išsigina, kad dirbo, nors jų rankos vienu pūslį. Kai prieisim kapą, pakelsim uždangą.

FOKUSININKAS. Ir koks teatras gali išeiti iš kapo?

REŽISIERIUS. Bet koks teatras išeina iš tos vietos, kuri ribojasi su drėgme. Tikras teatras dvokia išdilusiu mėnuliu. Kaukėm kalbant, gyvieji personažai jau virtę kaulinėmis sagomis ant Golgotos sienų. Aš išrausiau tunelį, kad turėčiau galios kaukėms ir, naudodamasis jomis, išryškinčiau slaptą jėgą, kad žiūrovams, veiksmo pavergtiems ir įkvėptiems, nieko kita nebeliktų kaip tik laukti.

FOKUSININKAS. Aš kaip niekur nieko paverčiu rašalo buteliuką nukirsta ranka, apmaustyta senoviniais žiedais.

REŽISEIERIUS (*suiržęs*). Betgi tai apgaulė! O čia teatras! Tris dienas ištisai kovojau su šaknimis ir šaltiniais, ir tik dėl to, kad sužlugdyčiau teatrą!

FOKUSININKAS. Aš tai žinojau.

REŽISIERIUS. Užuot vaizdavę, kaip Romeo ir Džuljeta merdi ir miršta, o paskui, uždangai nusileidus, pabunda šypsodami, mano personažai sudegina uždangą ir miršta iš tikrųjų, žiūrovams matant. Man sutrukdė arkliai, jūra, žolių miškas. Bet, kada nors kai sudegs visi teatrai, už veidrodžių, paaukuoto kartono būste, ant sofų susirinks mūsų mirusieji, uždaryti publikos. Reikia arba sunaikinti teatrą, arba gyventi teatre! Nėra ko švilpti pro langus! Ir jei šunys švelniai kaukia, reikia kelti uždangą be perspėjimo. Pažinojau tokį žmogų, kuris šluodavo stogą ir valydavo stoglangius kad būtų galantiškas su dangumi.

FOKUSININKAS. Jei žengsi dar toliau, žmogus tau atrodys žolės šapelis.

REŽISIERIUS. Ne žolės šapelis, bet jūrininkas.

FOKUSININKAS. O aš galiu jūrininką paversti siuvamosios mašinos adata.

REŽISIERIUS. Kaip tik tai ir daroma teatre. Todėl aš ryžausi įkūnyti vieną sudėtingiausių poetinių išmonių, tikėdamasis, jog prasiverš meilė ir suteiks Kaukėms naują formą.

FOKUSININKAS. Kai prašneki apie meilę, apstulbstu.

REŽISIERIUS. Ko?

FOKUSININKAS. Matau smėlėtą kraštovaizdį, atsispindintį dulsvame veidrodyje.

REŽISIERIUS. Ir dar ką?

FOKUSININKAS. Kad vis dar aušra nesibaigia.

REŽISIERIUS. Galimas daiktas.

FOKUSININKAS (*niūriai, pirštų galais barbendamas į arklio galvą*). Meilė.

REŽISIERIUS (*sėsdamasis ant stalo*). Kai prašneki apie meilę, apstulbstu.

FOKUSININKAS. Ko?

REŽISIERIUS. Matau, kaip kiekviena smiltelė virsta gyvų gyviausia skruzdėle.

FOKUSININKAS. Ir dar ką?

REŽISIERIUS. Jog kas penkios minutės ateina vakaras.

FOKUSININKAS (*įdėmiai žiūrėdamas į jį*). Galimas daiktas. (*Pauzė*). Bet ko gi tikėtis iš žmonių, statančių teatrą po smėliu? Jei atidarytumėt štai šitas duris, čia būtų pilna šunų, pamišėlių, lietaus, pasibaisėtinų lapų, kanalizacijos žiurkių. Kas gali pagalvoti, kad įmanoma išlaužti visas teatro duris?

REŽISIERIUS. Tik išlauždamas visas duris, teatras gali save pateisinti matydamas savo akimis, jog įstatymas – tai siena, ištirpstanti nuo menkiausio kraujo lašo. Mane vemt verčia merdintis žmogus, kuris pirštu sienoje nupiešia duris ir ramiai užminga. Tikras teatras – tai skliautinis cirkas, kur įeina ir išeina vėjas, mėnuo ir būtybės, nerasdamos vietos, kur galėtų pailsėti. Štai jūs esate teatre, kur buvo statomos autentiškos tragedijos ir kur vyko tikros kautynės, kainavusios gyvybę visiems veikėjams. (*Verkia*)

TARNAS (*skubiai įeidamas*). Pone.

REŽISIERIUS. Kas atsitiko? (*Įeina Arlekino drabužis ir ponia juoda suknia, užsidengusi veidą nepermatomu šydu*).

PONIA. Kur mano sūnus?

REŽISIERIUS. Koks sūnus?

PONIA. Mano sūnus Gonsalas.

REŽISIERIUS (*suirzęs*). Pasibaigus spektakliui, greit išoko teatro duobėn drauge su štai šitu vyruku, kuris atėjo su jumis. Vėliau režisieriaus padėjėjas matė jį tysant imperatoriaus lovoje persirengimo kambaryje. Manęs nėra ko klausinėti. Šiandien viskas po žeme.

ARLEKINO DRABUŽIS (*verkia*). Enrike!

PONIA. Kur mano sūnus? Žvejai šįryt atnešė man didžiausią balsvą apipuvusią mėnulžuvę ir suriko: „Štai tavo sūnus!“ Žuviai iš žiomenų be paliovos sroveno kraujas, vaikai juokėsi ir krauju išsitepė batų padus. Uždariusi duris, mačiau, kaip turgavietėje žmonės vilko ją į jūrą.

ARLEKINO DRABUŽIS. Į jūrą.

REŽISIERIUS. Spektaklis pasibaigė prieš kelias valandas, ir aš neatsakau už tai, kas atsitiko.

PONIA. Aš paduosiu skundą ir reikalausiu teisybės, visiems girdint. (*Eina iš scenos*)

FOKUSININKAS. Ponia, pro čia neišeisit.

PONIA. Jūsų tiesa. Vestibiulyje tamsu nors į akį durk. (*Išeina pro duris dešinėje*)

REŽISIERIUS. Pro ten irgi neišeisit. Iškrisit pro stoglangį.

FOKUSININKAS. Būkit gera, ponija, palaukit. Aš jus išvesiu. *(Nusivelka apsiaustą ir apgaubia juo Ponią. Paeina rankomis porą žingsnių, trūkteli už apsiausto, ir Ponia dingsta). Tarnas išstumia Arlekino drabužį pro duris kairėje. Fokusininkas išsitraukia baltą vėduoklę ir vėduodamasis švelniai dainuoja.)*

REŽISIERIUS. Man šalta.

FOKUSININKAS. Ką?

REŽISIERIUS. Sakau, kad man šalta.

FOKUSININKAS *(vėduodamasis).* Gražus žodis – šalta.

REŽISIERIUS. Ačiū už viską.

FOKUSININKAS. Nėr už ką. Pradanginti visų lengviausia, sunkiausia sukurti.

REŽISIERIUS. O dar sunkiau pakeisti kuo kitu.

TARNAS *(jeidamas).* Šaltoka. Gal įjungti šildymą?

REŽISIERIUS. Ne. Nevalia pasiduoti, nes išlaužėmė visas duris, nukėlėme stogą ir likome tarp keturių teatro sienų. *(Tarnas išeina pro vidurines duris.)* Bet nieko baisaus. Štai švelni žolė, galima atsigulti ir miegoti.

FOKUSININKAS. Miegoti!

REŽISIERIUS. Šiaip ar taip, miegoti – tai sėti.

TARNAS. Pone! Sustipsiu nuo šalčio.

REŽISIERIUS. Sakiau, kad nevalia pasiduoti, kad mums privalu įveikti bet kokį triuką. Vykdyk savo priedermę! *(Režisierius užsimauna pirštines ir drebėdamas visu kūnu pasistato frako apykaklę. Tarnas dingsta.)*

FOKUSININKAS *(vėdindamasis).* Bene šaltis – tai blogas dalykas?

REŽISIERIUS *(silpnu balsu).* Šaltis – tai tragedijos elementas kaip ir bet kas kita.

TARNAS *(drebėdamas kyšteli galvą pro duris, susidėjęs rankas ant krūtinės).* Pone!

REŽISIERIUS. Ko?

TARNAS *(suklupdamas ant kelų).* Publika laukia.

REŽISIERIUS *(kniūpsčias griūdamas ant stalo).* Tegul užėina!

(Fokusininkas, sėdėdamas prie arklio galvos, švilpauja, džiaugsmingai vėduojasi. Visas kairysis dekoracijų kampas pakrypsta, ir Pasirodo ryškiai apšviestas dangus, kuriuo plaukia ilgi debesys, ir ima lyti retas sustingusių baltų pirštinių lietus.)

BALSAS *(už scenos)*. Pone!

BALSAS *(už scenos)*. Ko?

BALSAS *(už scenos)*. Publika laukia.

BALSAS *(už scenos)*. Tegul užeina.

(Fokusininkas greitai vėduojasi vėduokle. Scenoje pradeda snigti dideliais kšniais.)

LĒTAI LEIDŽIASI UŽDANGA